

اون سؤز

علي رضا اردبيلي

سئوديک بيز بو ديارى...

سئوديک بيز بو ديارى، بوردا ياشاييان انسانلارى. سئوديک اوونون قيسىنى، يايىنى، درهسينى، دوزونو، دونننى، بوگونونو. سئوديک سنى بيز اى گۈزل توپراق، يورد، آنا يوردو، مهربانلىق او جاغى. بيز وورولدوق سنه، كۈرپەلرين آنایا وورولمالارى كىمى، سىغىندىق سنه، آنا باغرىناسىغىلان او شاق كىمى.

- نه دن؟

- بىلمىريك! نه اهمىتى وار، بلکه كىمسەسىزلىك دهن، كىمه سىغىلا بىلر كۈرپە بالالار، آنا قوجاغى او لماسا؟ بىز ده گۈزمۇزو آچىپ سنى گۈردوك، سنى دىنلەدىك، سىن لاي لاي لارينلا او يوب، او خشامالارينلا سحر ايشىغىنا گۈز آچدىق. سىن بىزە وئرىدىيەن جىرتىدانلار و شىنگولوملەرنىسا سينا هېچ بىر دىسنى شهرجى يى چاتمادى.

بيز سنى سئويپ عزيزلىي رىكىن قارا اورەكلى لرين قهر - غضب يىنە توش گلدىك. نه دن؟ بىلمىريك. بىز كى نه بىرىسى نىن تويوغونا كىش دئدىك نه باشقاسى نىن پىشىگى يىنە پىشت. دئيرلر محبتتايىكى طرفلى او لور آمما بو نفترت بىر طرفلى او لدو. مىن ايل وارلىغىنى قورۇيوب ساخلادىغىمiz، وارلىغىمزا قنىم چىخدى. بوغازيمىزدان بىر اىچىم سويوندا راحات گئتمەسىنى گۈزلەر ئۆتۈرمەدى. سانكى بىر اژدها يارا راستلاشمىشىق كى تكجه بىزيم قانىمىزدان دويا بىلىر. بابالاريمىزى دار آغاچ لاريندا جان سىز و سورگونلارde حىات دان بئز مىش گوروروك. قارانلىق قوشونلارى اونلارا قارا دامغالار ووروب لار، بىر - بىرىندهن قارا. نه ايدى اونلارين گوناهلارى؟ اونلار نه دن خرمآبادىن اىستى سىلە، كاراقدانىن سويوغونون آراسىندا مسيح كىمى صلابه يەچكىلىميش دىلر؟ نه ايدى سيد جعفرىن گناھى؟ نه دن عاشيق حسین جاوان، ربابە، مدینە گلگون و مىنلىر باشقان انسان يىن گۈز ياش لارى قىبرىدە قورومادى؟ تېرىزىن گوھر مزادى بوگون پى لاشىزدە غرېپ ياتىپ يوخسا ائله اولدەن وطن غربىي او لوب؟ گۈرەسەن «بىزىادلا را نئيلە مىشدىك»؟

نه ايسە قضا - قىدەر بىزىملە دوز دئمەدى. 90 ايل اونجە او زمۇزدەن گوجلو ئالملىرىن ئىلمىنە قارشى دوردو غوموز گوندەن بو گونه كىمى بىر طرفلى نفترت يىن قوربانى او لموشوق. سئومىرلر نه آديمىزى، نه دىليمىزى، تكجه روحسوز معنويت سىز جسملىرىمىزە مشتىرى دىرلر، اونلارى او جوز قىمتە آلىب، كور تعصب و فاناتىزم لە سوا رىلىپ، مىسخ او لموش موجودلار ياردىماق اىستىرلر. اىستەمېرلر او زمۇززو، تكجه يئرىمىزدە يوردو مو زدا گۈزلەر وار. تكجه او زمۇزون يوخ، گەركىداغ - داش لارىمىزىندا، چاي لارىمىزىن و كىندرلىرىمىزىن آدلارىدا آغاclarin دىل يىنە اولسون. او شاق لارىمىزىن آدىنى گەرك بىر آغاclar قويسونلار، يوخدو اختيارىمىز حتى او ز او شاق لارىمىزىن آدىنى

سئچمه يه. سؤکورلر هرياندان تارىخى بىنالاريمىزى، ائلهبىل هئچ اولما مىش لار. محتشم تئاتر سالۇنوموز ائلهبىل اوخ اولموشدو گۈزلىرىنده، ايندى يقين آسودەدىرلر اونلار چونكى آرتىق يىخىپ لار بو مدنىت سارايىنى و حتماً اركىن اياق اوسته دورماسى، شادلىق لارينا كدر قاتير.

دنيا يه گئرى قالميشدىق و فانا تىزم دهن باشقۇا بىر شئى وئرە بىلەمە مىش لرسە، بىزىم هر نە يىمىزى ألىب، محو ائتمىك دهن دە چكىنمه مىش لر. ايندە آلى قامچىلى شىغىرلار هريانا، اۆزمۇز تحقىر اولوروق، مدنىت يىمىز آغالارىن ھوس لرىنى ارضا ائتمە گە قوربان گئدىر. هاردا بىز دؤزوم سوزلوك ائدىب قامچى آلتىندا بويون قاچىرساق، «شورش» سايىلر، اولوروق تجزىي طلب، پان توركىست و ساير. پان توركىست اولما ماق اوچون گرەك بىز بو قامچى لارى اپىك و دوعا ائدەك بو آغالارى. آخى اۋىرىھ شىرىمىشىك بو جناب لارى دىلى سىز - آغىز سىز قوربان لارىن ئىلمىكارى اولماغا و دادىب لار آرتىق اونلار بئلە قوزولارين قوردو اولما غىن حىوانى لذتىنى. اۋپىميرىك اگر بو قانلى قامچى لارى ياشىشىك اگر رحومۇزو بوغان شكتىجەلرىن عامل لرىن دەن اوندا پان توركىست اولموشوق و قانىمىز مباح! مبارك اولسون 2000 - جى ايلى قارشى لاما غا حاضىر لاشان دنيا يه بو منطق!

بىر زامان يوخ ايدىق اصلا بىز، تكجه كۈلگەلر ايدىك بىز. بىز موھوم و اسگى تات لارىن كۈلگەسى ايدىك. قارانلىق قارشى سىندا محو اولماغا محکوم اولان كۈلگەلر. ايندى «خردە فرهنگ» صاحبى اولموشوق. بودا مبارك دىر. صاباح دا يقين يىنى بىر تىبىر و تازە بىر فيرىلداق...

آمما نە بىزىدەن شىنگۈلەمە آلا بىلدىلر نە قىراتى نە جىرتىدانى. اوستەلىك صمد بىزە اولدۇزو، ياشارى، خىرداجا قارابالىغى و كرتنكىلەنى وئردى. بوگون اوجالىر سىن يىمىز تېرىزىدە، زنجاندا، ارومەدە، اردبىل و آذربايچان توركۈنون ياشادىغى هر بىر يېرده. نگرانلىغى قالخىر آغالارىن بوسىس - صدائىن اوجالما سىندا، فكرلىشىر نە اولوب گۈرەسەن بۇ دىنەز - سؤيلەمز قوربان لارىما؟ ئىلەم حددەن آشىب آغالار! داها يېتىر كۈلەلىك! بىس دى كۈلگە اولماق، اولماق اىستەمیرىك بىز نە تات نە خردە فرهنگ صاحبى اولماق كىمى حقارتى بىز. اۆزۈنۈزۈن اولسون عىمە فەرنگ يىنیز دە، بىزە تىكىدى يىنیز دون لاردا...